

ЗАКОННА СИЛА ОКРЕМОЇ ДУМКИ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ

1. Рішення господарського суду по суті справи завершує процес та підтверджує наявність або відсутність спірного правовідношення, внаслідок чого здобувають судовий захист права і законні інтереси суб'єктів господарського права. Якщо особи, що беруть участь у справі, не використали надану законом можливість оскарження рішення, то по закінченні строку, встановленого законодавством, воно набирає законної сили [1, с. 151].

Значення законної сили полягає у наслідках, які виникають у зв'язку з набранням законної сили рішенням господарського суду.

Рішення, що набрало законної сили, забезпечує виконання попереджувальної функції, якщо воно є законним, обґрунтованим, справедливим та розумним.

Законна сила рішення господарського суду - це стан рішення, який має прояв у властивостях виключності, обов'язковості, преюдиціальності та виконуваності [1, с. 151], безповоротності [2, с.306].

Відповідно до ст.4-7 Господарського процесуального кодексу України суддя, не згодний з рішенням більшості складу колегії суддів, зобов'язаний підписати процесуальний документ і має право викласти письмово свою окрему думку, яка долучається до справи, але не оголошується.

Оскільки окрема думка є судовим актом, розглянемо вищевказані властивості відносно неї.

Характеристика виключності властива окремій думці, оскільки вона викладається в конкретних обставинах, при розгляді конкретної справи, конкретним суддею, не згодним з рішенням більшості складу суду.

Характеристика обов'язковості також присутня, оскільки при складенні суддею окремої думки цей документ обов'язково долучається до справи і у випадку перегляду справи вищестоящі інстанції ознайомлюються з цим документом.

Риса безповоротності також властива окремій думці, оскільки суддя, що склав цей документ, не може в подальшому від нього відмовитися, а сам документ не можуть не долучити до справи.

Характеристики преюдиціальності та виконуваності не властиві окремій думці, оскільки вона є документом «позиції меншості» і не тягне жорстких правових наслідків порівняно із судовим рішенням. В цьому особливість законної сили окремої думки.

2. Питання про межі дії законної сили окремої думки суду має велике теоретичне і практичне значення, оскільки, не встановивши межі, в яких діє окрема думка, неможливо практично встановити, на кого поширюється законна сила окремої думки, і яке правовідношення підпало під її дію.

Відносно рішення суду межі законної сили визначаються, по-перше, предметом, по відношенню до якого діє рішення суду (об'єктивні межі), а по-друге, особами, на яких рішення суду поширюється (суб'єктивні межі) [1, с.153].

Питання про межі законної сили судового рішення є дискусійним у процесуальній науці. Так, М.Г. Авдюков вважав неправильним

постановку питання про межі законної сили рішення [3, с. 188]. Навпаки, Н.О. Чечина робить висновок, що межі законної сили рішення - це об'єкт впливу застосованої норми права, який визначається предметом судового рішення [4, с.73].

Так, відносно рішення суду Л.М. Завадська вказувала на те, що об'єктивні межі обмежують розповсюдження законної сили на певне коло фактів та правовідносин, інакше була б відсутня грань між нормою права і актом її застосування - рішенням суду [5, с.37]. Те саме можна вказати щодо розмежування рішення та окремої ухвали. Окрема ухвала має ще вужчі об'єктивні межі, ніж рішення, проте вони існують.

Об'єктивні межі законної сили обмежують дію окремої ухвали виключно правовідносинами, наявність або відсутність яких встановлює господарський суд. Оскільки предметом спорів, що розглядаються господарськими судами, є спори, які виникають із правовідносин економічного характеру, законна сила окремої думки господарського суду обмежується рамками конкретного правовідношення в економічній сфері діяльності.

Суб'єктивні межі законної сили обмежують дію окремої думки господарського суду колом осіб, на яких розповсюджується рішення суду, а також вищестоящими судами. Таким чином виключається безпосередня дія окремої думки на осіб, які не мають відношення до справи, а також стосовно інших учасників господарського процесу.

Література:

1. Григор'єва В.В. Правовий режим судового рішення у господарському процесі: Дис. ... канд. наук: 12.00.04. - Донецьк, 2009. - 199 с.
2. Советское гражданское процессуальное право / Под ред. М.А. Гурвича. - М.: Высшая школа, 1957. - 399 с.
3. Авдюков М.Г. Судебное решение. - М.: Госюриздат, 1959. - 192 с.
4. Чечина Н.А. Норма права и судебное решение. - Д.: Изд-во ЛГУ, 1961.- 78 с.
5. Завадская Л.Н. Реализация судебных решений. Теоретические аспекты.- М., 1982,- 141 с.